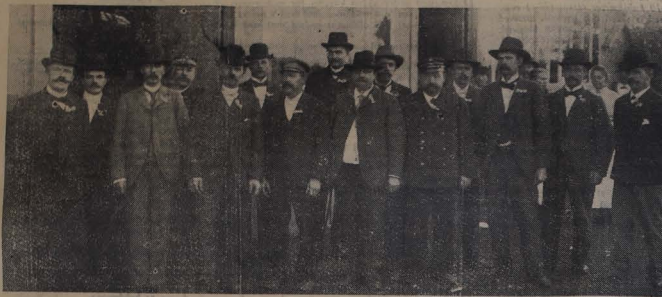

Markarydsutställningen för 45 år sedan

Vi visar här en bild av utställningsbestyrelsen för 45 år sedan.

DE GAULLE VARNAR:

Sovjethegemoni lika farlig som någon sedan historiens gryning

PARIS den 29. (TT från Reuters.)

Sovjetunionen håller nu på att skapa en "farlig hegemoni" över Europa, förklarade general de Gaulle i ett tal i Lille på söndagen. Med tanke på tremaktskonferensen hade de Gaulle ändrat sin ursprungliga plan att behandla Frankrikes ekonomiska problem. Han väjade nu i stället om ett förenat Europa, "ett Europa av fria men och oavhängiga nationer som kan avvärja varje försök till hegemoni."

Generalen sade att Frankrikes inrikes- och utrikespolitiska huvudsakliga bekräftelse på denna sanning var "en farlig internationell situation som — det är det minsta man kan säga — inte blir bättre".

Kriget har förstört den naturliga jämvikten i Europa. Ryssland har trots de förhållanden som led för den stora gemensamma saken nu blivit måltavla för andra europeiska staternas försvarspolitik. Till följd av segern ockuperar Ryssland nu halva Tyskland, en del av Österrike och hela Ungern och Rumänien. Det har annekterat de Baltiska staterna och stora delar av Polen, Rumänien och Finland.

SOVJET DOMINERAR NU 2/3 AV EUROPA.

Genom en kombination av påtryckningar utifrån och det långväga stöd det finner i andra länder, har Ryssland kontroll över Warszawa, Belgrad, Sofia och Tirana. På samma sätt utövar det sitt inflytande över Tjeckoslovakien.

I detta ogenblick domineras Ryssland två tredjedelar av den europeiska kontinenten.

I Europa ses de latenta elementen bildas till en hegemoni, som kan bli lika farlig som någon som har uppstått sedan historiens gryning.

De Gaulle talade sedan om Amerika och uttryckte: Amerika har utvecklat den militära maktens grundvalar och fördelar. F. N. besitter det fruktansvärda förintelseinstrumentet. Det är orot över den ryska expansionen. Detta är källan till den rivalitet i alla delar av världen som utgör ett hinder för samarbetet och för eller senare medför risken av en gigantisk konflikt, som ingen nation och ingen människa på jorden kan undvika.

KOLGRUVARBETARE FÖLJDE DE GAULLE.

Tusentals människor stod längs Lilles gator och ropade "Leve de Gaulle!" och "de Gaulle till makten!". De generalen innan han höll sitt tal gick i spetsen för en procession till krigsmuseet i staden. Flera tusen personer, bl. a. kolgruvare, arbetare i arbetskläder, gick tillsammans med veteraner från båda världskriegen, som bar massor av flaggor, bl. a. brittiska och amerikanska. Vid anläggens sida gick en av hans gamla anhängare, fader Carrieré i Domini anhängare, 10,000 bilare hade kommit till Lille med besökare som ville höra de Gaulle.

VECKOHELGENS OLYCKSKRÖNIKA:

Minst 14 drunknade - dålig simkunnighet.

FYRA POJKAR OMKOMNA PÅ 14 METERS DJUP.

Minst 14 personer fick under veckohelgen släppa livet till på grund av sin dåliga simkunnighet. Olyckskrönikan från badstränder över hela vårt land är digger. Frukansvärdena för sig kanske drunkningskatastrofen på lördagsmorgonen vid Fredensborgsbadet i Sölvesborg, där två bröder på släppa livet till.

De fyra drunknade pojkarna är tvillingarna Jan-Ake och Bengt Arne Ståhlberg, födda 1938, samt bröderna Björn och Verner Persson, födda resp. 1939 och 1937. Tvillingarna är söner till charaktärsarbetaren Viking Ståhlberg och de båda andra till stensliparen Bert Persson, Sölvesborg. Detta är den svåraste drunkningsolycka som inträffat i Sölvesborg i manna minne.

De fyra pojkarna har under flera dagar varit sysselsatta med att ösa sand i säckar för Svenska Granitindustri A.-B., Sölvesborg. Sanden togs från en liten holme ett 50-tal meter från stranden. Vid halv 8-tiden på lördagsmorgonen begav sig de fyra pojkarna som vanligt till till holmen för att utföra sitt uppdrag. Innan de började arbetet hade de gått ut på en rank surfbåda. Denna, som tydligen var alltför liten för de fyra, hade av allt att döma kantratt, varvid samtliga kom i vattnet. Där olyckan sked, var det omkring 1,40 meter djupt. Endast en av dem var simkunnig, men krafterna syntes inte ha räckt till för att nå holmen. Några badande befann sig inte i närheten så tidigt på morgonen.

En fyraårig flicka, Karin Elisabet Hagberg, dotter till gruvarbetaren Hugo Hagberg, Bjuv, drunknade på söndagsmorgondagen

gen under badning i Ängelholms havsbad.

En Bodträsket drunknade på söndagen under badning 35-åriga gårdskarlen Halvar Johansson fr. Boden. Han dök från en roddbåt och kom upp till ytan ingen men sjönk därefter utan att hinna ropa om hjälp. De talrika badgästerna satten omedelbart igång draggningar, dock utan att påträffa den drunknade. Johansson, som led av fel på balanssinnet, efterlämnar hustru och två barn.

Skogsarbetare Erik Persson från Hallsta, Indal, drunknade på söndagen under badning i en kraftstationsdamm i Kvarnån. Persson var simkunnig, men drabbades ropen av kramp och sjönk på blott en och en halv meters djup. Persson var 20 år gammal.

En 21-årig estländsk, sömmerskan Velly Randmaa, Borås, drunknade på lördagen under badning i Viskan. Hon var inte simkunnig.

En sjöman, Göte Gordon Lindberg från Svanneby, har drunknat i hamnen i Antwerpen. Olyckan har tydligen inträffat i lördags, då man skadade Lindberg. Man fann hans skadade kropp i en av dockorna.

En sexårig norrköpingsspojke, son till järnsvarven Ture Rubert Eriksson, har drunknat under badning i Ensjön nära Norrköping. Pojkens skor och hans metospö hittades på en bergkall, och efter dykning påträffades hans döda kropp på en och en halv meters djup.

16-åriga Veine Johansson, Dorserum, drunknade på söndagen under badning i Storsjön vid Forserum. Han hade kommit ut på djupa vatten och då han var dåligt simkunnig orkade han ej hålla sig up-

Rådiga chaufförer klarade svårt tillbud till en olycka

"Skenande" buss stoppades av annan.

GÖTEBORG i dag. (TT.)

Tack vare två busschaufförers rådgå och kallblodiga ingripande kunde en olycka avvärjas på söndagsmiddagen när bussarna från Göteborgs trafikab. vid besöksstidens slut på Lillings sjukhus skulle forsla hem ett 40-tal personer. Bussarna startade samtidigt. I den branta bakken vid sjukhuset uppstod plötsligt fel på den efterföljande bussens bromsordning. Chaufför Johan Nykvist i den framförvarande bussen observerade i bakspegeln att bussen var manövrerande och manövrerade ut sin buss på vägen så att dess bakre del fängde upp den framrusande manövrerande vagnen och hejade dess framfart. Panik uppstod i olycksbussen som var fullsatt. En dam kastade sig ur och ett äkta par ådrog sig vid kollisionen en del skador. Damen som kastade sig ur fördes till Sahlgrenska sjukhuset. Hon hade fått en lindrigare hjärnskakning.

Räddad begrovs levande, kusin gav dräpslaget

HAPARANDA den 29. (TT.)

Ett ruskigt rånmord, som en vecka före midsommar förövats i en skog ett par mil utanför Uleåberg har nu kommit i dagen genom att den ene av gärningsmännen, som var den mördades kusin, driven av samvetskalv anmält sig hos kriminalpolisen, varpå såväl han som hans medgärningsman häktats. Mordet, som var planlagt, utfördes av två arbetare — Saarenpää och Huusko — vilka lockade den förstnämnda kusin, 32-åriga J. Simuna ut på en åker med hyrd bil från staden, varpå de alla tre drog sig undan i skogen för att etablera ett körsbärsparti. Strax därpå tilldelade Saarenpää sin kusin ett dräpslag i huvudet med en tung sten, varefter mördarna drogarna begravna honom under torv och mossor. Härunder upptäckte de att Simuna ännu visade livstecken, varför de fullständigt krossade hans huvud innan de grävde ned kroppen. Det hemska dådet lömnade inte större bytte än 2500 finmark jämte två billiga fickur.

Karl Westman efter Boheman. Erik Boheman har lämnat Paris för att tillträdas befattningen som svensk minister i Storbritannien. Förutvarande ministern för utrikes ärenden, Karl Westman, väntas inom kort till Paris för att efterträda Boheman.

pe utan sjönk. Han sörjes närmast av moder.

En 43-årig sägarbetare Oskar Lind fr. Örebro omkom på söndagen vid badning i Svartån vid Örebro. Under en 20 meters simtur till en holme sjönk plötsligt Lind och kamraten i hans sällskap kunde icke göra någonting för att rädda honom. Lind var ogift.

Far till åtta barn omkommen.

SKELLEFTEÅ den 28. (TT.)

En 45-årig grovvarbetare Daniel Marklund, Jörn, drunknade på söndagen under badning i Vällingsån, norr om Jörn. Han hade simmat ut i den djupa ån med en son på axlarna och kommen mitt i strömmen sjönk han i hela familjens åsyn. Pojken lyckades man rädda, men fadern återfanns först efter en timmes sökning, och då hade livet flytt. Den omkomne efterlämnar maka och åtta barn, varav fem minderåriga.

Broar och vattenproblem i södra Halland studerade av Söderbygdens vattendomstol

GAMLA BRON I TORMARP BLIR KVAR SOM MINNESMARKE.

BRON I MELLBY HOPPAS VAGFÖRVALTNINGEN KUNNA BYGGA NÄSTA ÅR ELLER SENAST 1949.

Att fara omkring och titta på vatten torde väl inte höra till de alla sämsta sysselsättningarna i sommarvärmen om än kanske resorna ibland kunna vara påfrestande. Söderbygdens vattendomstol gjorde på lördagen södra Halland den äran och det var inte mindre än tre olika broar och därmed följande vattenrättsliga förhållanden, som var föremål för "sigtseing" och diskussioner.

Domstolens ledamöter voro vattenrättsdomare Anton Thelin, vattenrättsingenjörerna Per Emil Svensson och Hans Hartzell samt sekreterare Georg Österholm, samtliga i Stockholm och vattenrättsnämndsmännen Adolf Nilsson, Hasslöv och A. Johansson, Båstad. Vägförvaltningen i Halland företrädades av vägingenjör Asplund.

Första problemet var den fjärde sträckningen av bron över Lagan, det s. k. Pålssonsska förslaget över den lilla ön strax nedanför Stads-hotellet. Förslaget hade representanterna för staden och landskommunen jämte domstolsledamöterna kringat i skuggan under ett stort träd. I rent vattenrättsliga frågor var det endast en representant för Sydskraft, som förfäktade att bron låg så lågt över högvattnen, att deras båt, i vilken alla den lags, samt färjan i haven, transporterades upp till lakodigastan, inte skulle kunna passera.

Men här till gemämla brofästets drivande kraft, landstingsman Verner Andersson, att från absolut högsta vattenstånd till bron underkänd hade beräknats 87 cm., så att båten borde kunna passera även vid ett sådant tillfälle. Men desslign inträffade det kanske en gång var femte år att det blir så högt vatten och då är det stark västlig storm, som pressar upp havsvattnet och då ansåg Oskar Jönsson i Öarp, att man inte kan fiska i haven ändå.

Men Sydskraftsrepresentanten på stöd, att det fängas så lite lak, att man absolut måste taga vara på varen, om Domarna föreföll dock lite skeptiska, men lovade att tänka på saken till den 12 juli och innan dess skall Sydskraft pretera utredning om högsta vattenstånd.

Så kom ingenjör Asplund och det blev lite resonemang om vilket broföreläggelse som var bäst. Inet var enligt hans mening riktigt idealiskt, med anslutning till stadens vägnät, men bäst trodde han dock det nordligaste av de tre förslag alternativen. Visserligen blev det en liten stigning från bron upp på vägen men ingenjören skattade såde — man skall ju inte köra så fort upp på en huvudväg, så att det spelar inte så stor roll.

Så följades förhandlarna till lingshuset, där svalken var betydligt större än vid Lagastanden. Här gällde det ivorne ansökningar från vägförvaltningen, den ena om den mycket omtalade bron i Mellby, den andra den planerade — och mycket välbehövliga — nya bron i Tormarp.

Beträffande Mellbybron, så har denna tydligen tidigare varit "rättligt" i stöpelven, ty den blev inte föremål för någon som helst diskussion. Ende sakägare var Gotfrid Gudmundsson, på vars marker bron skall ligga, och han godkände förslaget. Ingenjör Asplund meddelade, att man hoppas bygga den nästa år eller senast 1949, men för säkerhets skull hade förslaget för dess färdigställande sås så sent som 1950.

Tormarpsbron blev däremot föremål för mera debatt. Som sakägare anmälde sig Tormarps byalag och agronom Bachman på Axelvold. Byalaget hävdade i en skrivelse, att bron skulle förstöra samfundet mark invid gamla bron, där

nu är dels hämningsställe för vatten till kreaturen och till besprutning av fälten och dels — fast i mindre grad — tvättställe. I stället för den förstörda vattenplatsen begärde byalaget, att vägförvaltningen skulle bygga en elektrisk pump. Dessutom begärdes 1 kr. pr kvm. för marken.

Detta bestreds bestämt av vägingenjören, som endast gick med på en engångsättning för den för första vattenkanten.

Agronom Bachman framhöll, att förlusten av vattenkanten var det allra viktigaste och att det lättaste vore för vägförvaltningen att bygga pump i samband med bron. 17 brukningsdelar om sammanlagt c:a 350 tunnland berördes och dessutom hade han själv 400 tunnland till vilket vatten delvis hämtades från ån.

Även representanterna för Tormarps by hävdade, att vattenkanten här var av mycket stor betydelse och hela sommaren, då brunarna i allmänhet sitta, hämtas här vatten till kreatur och besprutning. Dessutom var det så lätt att köra ned i ån och ösa upp vatten i tunnorna. Tre fastigheter voro om sommaren beroende av detta vatten.

Vägingenjören fann det inte säkert, att den nya bron skulle förstöra vattenkanten och meddelade, att den gamla bron skulle stå kvar som ett minnesmärke från en gammal tid.

Efter ytterligare några inlägg, beslöts rätten att titta på förhållandena på ort och ställe och reste för till Mellby, där inte mycket var att säga, och därefter till Tormarp, varefter förhållandena ingående studerades.

Kvittningsförbud i riksdagen inför jordbrukspriserna

STOCKHOLM den 29. (TT.)

Inom den socialdemokratiska riksdagsrepresentationen har enl. AT kvittningsförbud införts för riksdagens återstående arbetsplan. Nästa lördag beräknas, om inget öftrusett inträffar, frågan om jordbrukspriserna komma upp i riksdagen och då krävs samtliga socialdemokratiska ledamöters närvaro, men någon kvittning med andra partiernas medlemmar kommer ej heller att medges för återstående viktiga arbetsplaner. Det anses troligt att även andra partier kommer att införa motsvarande kvittningsförbud.

Dagligt extramål till 3,250,000 svältande barn. "Internationella fonden för nödhjälpsarbete bland världens barn" — ett av FN:s organ — har i år satt som mål att föra 3,250,000 undernärda barn i Europa och Asien med mjölk och andra viktiga födoämnen, meddelar fondens arbetsutskott. Livsmedel för 560,000 dollar kommer att omedelbart anskaffas och man hoppas kunna hålla den ursprungliga skeningsstiden som beräknats till i mitten på juli. Anskaffningen skall utvärderas, när fonden berättar de 15 miljoner dollar, som USA redan anslagit härifrån.

Elektroluckungen blir mexikanare. Elektroluckungen Axel Wenner-Gren har definitivt beslutat sig för att stanna i Mexiko enligt vad han på torsdagen berättade vid en presskonferens, som motiverade att det mexikaniska klimatet passade honom utmärkt samt att Sverige slagit in på en politisk väg, som gjort att det privata initiativet förkavits, uppges Sk. D.

Det dåtida Petersburg vimlade av spioner, och jag hade tjänst i gendarmeriets hemliga avdelning, huvudsakligen på grund av att jag kunde ett par tre exotiska språk. En intressant men farlig tjänst. Medan miljonerna slaktades därute vid fronten var man inte så nog på ett människoliv i hemlandet och de många besynnerliga kurrar, som bedrev sitt mullvadsarbete överallt, lade inga särskilt veka tendenser i dagen. Tvärtom, revolverarna arbetade ganska flitigt, och minor och kontraminter kallade litet då och då.

Officiellt var jag kypare på en liten bodega som huvudsakligen besöktes av asiater, representanter för de många främmande folk som tsaren härskade över. En brokig, underlig publik, som naturligtvis kunde gömma många och farliga element, vilka det gällde för oss att övervaka. Nu hade det spripat ut något om en fanatiker, som höll på att organisera en slags upprorsrörelse invid persiska gränsen, och vi hade fått upp en del spår till agenter mitt i Petersburgs vägar. Men ännu var det för tidigt. Ännu sov björnarna, och vi vilade på handen. Naturligtvis hade Rysslands yttre fiender sitt finger med i spelet och nu gällde det att finna de kanaler som förmedlade propaganda. Det föreföll som man hade en huvudcentral i ett närt trakt land. Vilket visste vi inte.

Den lilla bodegans innehavare var också på vår sida, en liten slug f. d. kosack som var en släp filur. Vi trodde honom inte mer än jännet, men åtskilliga prov och konfronter hade visat att han föreföll löslig, om man nu får använda detta uttryck i ett sådant sammanhang. Kolla föreföll belåten om han fick dricka vodka och sova och slapp befattnings med något misstänkt.

Det hände inte mycket på den lilla bodegan, och hur jag än ansträngde minna öron kom det inte fram något av värde förut. Varjenka dök upp på scenen. Hon var en liten georgiska, blandande vacker och med ett uppträdande som vittnade om god uppfostran. Hon blev vår stängst, en stillsam liten varelse som drack sitt te och gav drickarna ett mystiskt och utan att påminna sitt vackra uppmärksamhet. Någon sade att hon var student. Andra sade konstnär. Hon talade god ryska, men med dialekt, behärskade franska, engelska och tyska. Mig visade hon inte större uppmärksamhet än de övriga kyparna och syntes aldrig träffa några landsmän.

En dag bad hon att få papper för att skriva ett brev, tog upp en reservoarpenna och började skriva. Brevet blev färdigt och nästan lämnade mig det för att sända av det, upptäckte hon att hon inte hade några pengar att betala teet med. Det var ju ganska vanligt bland våra gäster, så jag bugade mig och sade det vanliga:

— Madam kommer ju igen...

Vladimir, sade hon, du får den här pennan.

Jag bugade mig på nytt och tog emot gåvan. En vanlig svart reservoarpenna av vulkaniserat gummi. Men värd åtskilliga rubel.

Varjenka gick och jag fortsatte mitt arbete och tänkte just inte på någonting. Klockan fyra skulle jag vara hos chefen för port och ordor, och jag tog mig därför ledigt och gick till min bostad. Där bytte jag kläder och smög på de vanliga krokvägarna till vår central. Det gällde att inte bli sedd. Jag utträttade mitt ärende och träffade sedan några vänner. Därför kom jag inte hem förrän vid elfvinden. När jag kom fram var brandkåren där och hela huset var i det vildeste uppror. Det vill säga, det lilla som fanns kvar av den gamla byggnaden. En brandsodad upplyste mig om att det inträffat en förfärlig explosion, och att flera personer sårats och förts till sjukhus. En saknades.

Det var något som sade mig, att det hela gällt mig. Och jag skyndade mig dit utan att bli sedd av någon som kände mig för att sätta mig i förbindelse med min chef. Han sände ut några med min spanne. Mycket riktigt! De kom tillbaka och berättade att det klockan tio hade inträffat en våldsam explosion i kyparen Vladimirs rum, som hade släppligt, varpå ett utsvettigt tält spoliertes, varpå ett stort antal människor sårades och härligt så, att som hela huset exploderade. Av de viriga uppgifterna framgick det vidare att "kyparen Vladimir", dvs. jag, skulle ha omkommit.

Det hela var en fullkomlig gåta. Naturligtvis var det ett attentat, men vem skulle ha gjort det och varför hade den som utfört det just gjort det när jag var ute? Vi var inte vana vid attentatsherrar som begick sådana misstag. Vi gissade naturligtvis på en helvetesmaskin som inställt att explodera på viss tid, och jag tror det var min chef som föreslog att vi skulle spela komedi. Låtsas att jag strukit med, osv. Det var ju bara att utfärda några nya order och tidsnagarna kunde följande dag meddela att den stackars kyparen Vladimir genom ett attentat förflyttats till en sällare värld. Kosacken, bodegavärden, blev uppskådad och uppvaktade någon av agenterna med begäran att i fortsättningen släppa kypare med samma uppgift som min. Det skulle han, men att vi sedan inte meddelade honom att en av hans nya gårdskarlar var en av våra bästa krafter var en ny liten lilla.

Vi grubblade våldsamt över vem som var Vladimirs benämning. Det fanns inte minsta spår i huset där det hela inträffat. Mitt rum och allt vad där fanns var atomer. Inte den minsta detalj kunde tala om vad som exploderat, och kemisterna kunde bara fastslå att de funnit spår av ett oerhört starkt spräng och brandämne, vilket ju inte var så upplysande. Gendarmeriet och hemliga polisen arbetade febrilt, och jag förstod att jag också var en

smula misstänkt. Kanske jag hade velat undanröra något? Kanske jag hade tjänat två herrar? Alla misstänkte alla.

Jag vet inte hur det kom sig att jag plötsligt en dag kom att tänka på Varjenkas reservoarpenna. Kanske skulle jag ha gjort det först om jag träffat henne, men nu var jag ju "död" och höll mig undan från de platser där man kunde räkna att råka några av bodegans gäster.

Pennan! Där hade jag måhända gåtans lösning. Kanske den var helvetesmaskinen! För den moderna sprängämestekniken var det en enkel sak. Men att bevisa det, och vad hade Varjenka för anledning att sätta en enkel kypare ur vägen? Jag anförtrödde mig till min chef. Man skugade genast Varjenka, men fann egentligen ingenting. Hon var en rik köpmans enda dotter. Georgiska, uppfostrad i utlandet tills krigen förde henne hem till Ryssland. Hon studerade nu musik för en privatlärare, korresponderade med sin far om allmogens saker, hade egentligen inget umgänge och föreföll vara politiskt indifferent.

Längre kom vi inte där. Det sade oss ingenting. Jag sattes på nya uppgifter både i Ryssland och i vissa främmande länder. Jag fick resa mycket och höll på att glömma allihop, då vi en dag fick meddelande om att Alexandrov, väpnaren, var man på den lilla bodegan, hade sprängts i tusen bitar jämte en del av bodegan, kosacken och ett par till. Fortfarande inte ett spår som kunde ge minsta upplysning. Ledningen var rasande, och det kändes en smula kusligt med denna fiende, som förstod att dölja sig så väl och som i nästa ögonblick kunde slå till någon annanstans och ännu hårdare. Jag insåg att det varit en lycklig slump att jag inte blivit förvandlad till pulver som den stackars Alexandrov. Alla krafter sattes i rörelse och man anhöll en massa folk ganska planlös och utan resultat. Varjenka kunde visa sitt allbi. Hon hade inte varit på bodegan på sista tiden. Vi fruktade att även denna nya affär skulle rinna ut i sanden och "höga ledningen" var ursinnig. Min chef fick åtskilliga påstötningar att även högre gendarmeriofficerare kunde förflyttas "för hälsans värde", t. ex. till Sibiren, den armésträcken som nog inte många nådde under den tiden.

Jag skall aldrig glömma resan mellan Petersburg och Moskva. Jag skulle till den gamla huvudstaden i något ärende, vilket minns jag inte nu, och tog den vanliga expressen, för på vanlig biljet och gjorde allt för att und-

Från bistock till bikupa

Med ordet "bistock" menar man ett bisamhälle i kultur. Ordet är av gammalt ursprung och uppstod för länge sedan då man hämtade "bistocken" direkt ur skogen.

I Norden fanns nämligen förr vilddjur, vilket det fortfarande finns på skilda håll i världen. Bina höll till i blåliga trädstammar, där de göt sina vaxkakor och fyllde dem med honung. Trots vinterkylan i Skandinavien kunde bina övervintra i dessa trädstammar och klara sig lika bra som i de moderna bikuporna.

Den tiden "biodlare" tog hönungen direkt ur dessa stammar — genom att röka ut bina. Men så småningom kom man underfund med att detta var slöseri med de nyttiga djuren och sedan man lärt känna binas levnadssätt, började man sätta av trädstammar och flytta dem hem till stugan. På så sätt uppstod begreppet "bistock". Där fick bistocken sitt och generation efter generation lärde sig att allt bättre sköta bina.

Reservoarpennan

Novell av Dan Byström

sen bitar jämte en del av bodegan, kosacken och ett par till. Fortfarande inte ett spår som kunde ge minsta upplysning. Ledningen var rasande, och det kändes en smula kusligt med denna fiende, som förstod att dölja sig så väl och som i nästa ögonblick kunde slå till någon annanstans och ännu hårdare. Jag insåg att det varit en lycklig slump att jag inte blivit förvandlad till pulver som den stackars Alexandrov. Alla krafter sattes i rörelse och man anhöll en massa folk ganska planlös och utan resultat. Varjenka kunde visa sitt allbi. Hon hade inte varit på bodegan på sista tiden. Vi fruktade att även denna nya affär skulle rinna ut i sanden och "höga ledningen" var ursinnig. Min chef fick åtskilliga påstötningar att även högre gendarmeriofficerare kunde förflyttas "för hälsans värde", t. ex. till Sibiren, den armésträcken som nog inte många nådde under den tiden.

Jag skall aldrig glömma resan mellan Petersburg och Moskva. Jag skulle till den gamla huvudstaden i något ärende, vilket minns jag inte nu, och tog den vanliga expressen, för på vanlig biljet och gjorde allt för att und-

gå uppmärksamhet. Mina kupégrannar rökte och pratade. Helt vanliga typer, affärsmän från Moskva, en läkare, ett par medelålders damer, den ena med sin lille son. Läkaren gick av vid en station, en av damerna försvann — förmöden till restaurangvagnen. Kvällen kom och man tände ljus i vagnen. Jag rökte, drack te, läste tidningar och började övermännas av den vanliga fägrötheten. Blandade ett slag och försökte sova. Vi hade nästan fem resor kvar.

Då kände jag något under ena foten. Jag rörde vid det. Det var en reservoarpenna. Jag böjde mig omärkligt och tog upp den. Hur det kom sig vet jag inte, men jag greps av en förfärlig skräck.

Det där är naturligtvis en ny helvetesmaskin, tänkte jag. Innan några sekunder är jag och allesammans här inne mogna för begravning.

Men så slog jag trod tanken. Jag frågade mina medpassagerare om någon rådde om pennan, men de ruskade alla sömnligt på huvudet och återgick till sina sängsättningar. Jag har aldrig varit vidare mekaniskt begåvad, men jag skruvade ändå på pen-

nan för att se om den var som vanliga pennor. Det var bläck i den och den gick att skriva med. Men skrällen kom ändå över mig igen. Pennan var exakt lika den som jag fått av Varjenka. Kanske gällde det sekunder. Jag gick ut i korridorerna i avsikt att nå fram till ett fönster och slänga den obehagliga tingesten så långt som möjligt nägonstans där den inte kunde göra någon skada.

Men jag kom inte långt förrän jag kände hur blodet isade i mig. Därute i korridorerna stod Varjenka! Jag kände genast igen henne fast det var skumt och rökligt. Hon var reskladd och det var tydligt att hon gjort sig i ordning att stiga av, så fort tåget stannat i Moskva.

Min hjärna slog minst två vöter. Om Varjenka haft för avsikt att än en gång försöka med mig föreföll platsen illa vald. En explosion här betydde att hela vagnen och därmed även Varjenka sprängdes i smulor. Jag gick fram till henne och stannade lik som en handelse och tände en cigarett samt höll tändstickan så att hon skulle se mitt ansikte. Hon upptäckte mig genast.

— Ah, är det inte Vladimir! Och jag som trodde att ni var död. Jag hörde, att ni hade dömts vid en explosion.

Nej, madame, sade jag. Jag skruvade bara och nu skall jag till Moskva. Jag har fått en så utmärkt plats där, löj jag.

Hon talade med mig lugnt och behärskat och jag trodde inte mina öron då hon plötsligt sade: — Vladimir, kommer ni ihåg den där pennan jag lämnade er? Har ni den kvar? Jag vill gärna köpa igen den. Den...

Jag tror knappast att jag någon sin har handlat så fort. Jag tog fram min nyfunna penna och räckte henne den. Hon öppnade sin väska och jag kände hur hon tryckte några rubler i min hand. Just då ångade vi in på Moskvas station. Vi var framme och jag tog artigt hand om Varjenkas bagage, skaffade henne en drosk och hörde noga efter vilken adress hon uppgav. Jag tog också själv en drosk och följde efter henne. Kanske vi hade åkt tvåhundra meter då jag hörde en fruktansvärd knall. Hennes drosk vacklade hit och dit. Jag hoppade genast ur mitt eget åkdon. Folk och polis rusade till. Varjenka låg till synes livlös, kudden var lätt skadad och hästen hade klarat sig helf och hälet. En gendarmeriofficer kom fram och gav honom en vink att jag ville delta i undersökningen.

Varjenka fördes till ett kloster- sjukhus alldeles i närheten. Platsen avspärrades. Man skaffade lyktor och jag fann vad jag letade efter. Bland de förkollade resterna av Varjenkas handväska låg bitar av pennan förvandlade till oigenkännlighet. Jag hade helve-

nan för att se om den var som vanliga pennor. Det var bläck i den och den gick att skriva med. Men skrällen kom ändå över mig igen. Pennan var exakt lika den som jag fått av Varjenka. Kanske gällde det sekunder. Jag gick ut i korridorerna i avsikt att nå fram till ett fönster och slänga den obehagliga tingesten så långt som möjligt nägonstans där den inte kunde göra någon skada.

Men jag kom inte långt förrän jag kände hur blodet isade i mig. Därute i korridorerna stod Varjenka! Jag kände genast igen henne fast det var skumt och rökligt. Hon var reskladd och det var tydligt att hon gjort sig i ordning att stiga av, så fort tåget stannat i Moskva.

Min hjärna slog minst två vöter. Om Varjenka haft för avsikt att än en gång försöka med mig föreföll platsen illa vald. En explosion här betydde att hela vagnen och därmed även Varjenka sprängdes i smulor. Jag gick fram till henne och stannade lik som en handelse och tände en cigarett samt höll tändstickan så att hon skulle se mitt ansikte. Hon upptäckte mig genast.

— Ah, är det inte Vladimir! Och jag som trodde att ni var död. Jag hörde, att ni hade dömts vid en explosion.

Nej, madame, sade jag. Jag skruvade bara och nu skall jag till Moskva. Jag har fått en så utmärkt plats där, löj jag.

Hon talade med mig lugnt och behärskat och jag trodde inte mina öron då hon plötsligt sade: — Vladimir, kommer ni ihåg den där pennan jag lämnade er? Har ni den kvar? Jag vill gärna köpa igen den. Den...

Jag tror knappast att jag någon sin har handlat så fort. Jag tog fram min nyfunna penna och räckte henne den. Hon öppnade sin väska och jag kände hur hon tryckte några rubler i min hand. Just då ångade vi in på Moskvas station. Vi var framme och jag tog artigt hand om Varjenkas bagage, skaffade henne en drosk och hörde noga efter vilken adress hon uppgav. Jag tog också själv en drosk och följde efter henne. Kanske vi hade åkt tvåhundra meter då jag hörde en fruktansvärd knall. Hennes drosk vacklade hit och dit. Jag hoppade genast ur mitt eget åkdon. Folk och polis rusade till. Varjenka låg till synes livlös, kudden var lätt skadad och hästen hade klarat sig helf och hälet. En gendarmeriofficer kom fram och gav honom en vink att jag ville delta i undersökningen.

Varjenka fördes till ett kloster- sjukhus alldeles i närheten. Platsen avspärrades. Man skaffade lyktor och jag fann vad jag letade efter. Bland de förkollade resterna av Varjenkas handväska låg bitar av pennan förvandlade till oigenkännlighet. Jag hade helve-

teasmaskinen, eller rättare sagt en av dem som använts de sista månaderna, i min hand.

Jag växlade telegram med min chef, fast saken aldrig föredellit så dunkel som nu. Skulle Varjenka alltså vara oskyldig? Om inte, varför i all världen hade han återfördat den färliga pennan...

Så en dag meddelade mig sköterskan att Varjenka varit försvunnen. Hon hade kommit till medvetande, känt sig kry och spridit försurnit. Det blev synd om bevakningsmannskapet och klostret. Gendarmeriet lät inte leta med sig. Varjenka var förblev spridat borta, det stora Moskva hade slukat henne.

Och det stora Ryssland kunde nog gömma henne. Hennes far anhölls därnere i Georgien. Han grät och visste lika litet som vi.

Kriget var slut, den stora revolutionens röda armé bebrutit i över landet och jag satt i Marseille på ett litet kafé och väntade att värmen skulle gå över. Mycket hade hänt, och Ryssland var bara ett minne. Jag rökte min cigarett och tänkte just ingenting, då en gammal man som kom in från gatan följde av en ung dam. Jag såg den knappast, satt och halvsov, då kyparen plötsligt kom fram med ett visittkort på vilket stod ett för mig fullkomligt främmande namn.

Det var den gamle mannen som sånt det. Jag gick fram till honom — och bredvid honom satt Varjenka. En något äldre Varjenka än den jag sett, men fortfarande av samma mjuka typ.

Käre Vladimir, sade hon, är ni här? Detta är min far. Jag har många gånger talat om er.

Jag hälsade och slog mig ned, och det dröjde inte länge förrän jag hade förklarat att jag varken kände Vladimir, var ryss eller f. d. kypare. Jag berättade äventyret med pennan eller rättare sagt pennorna, och Varjenka blev alldeles stel.

— Nu har jag svaret på de frågor jag aldrig fått besvarade, sade hon. Nu när allt är borta kan vi väl ta fritt. Jag har ingenting att vinna längre och var sak — jag har ingenting kvar.

En ny generation får klara den. Ja, jag måste erkänna att alltsammans varit som om ödet vänt samman det. Jag arbetade för vår sak, för Georgien, och vi hade god hjälp av Rysslands fiender. Jag visste att ni var polisofficer, det visste jag också. Men jag hade också och han hade skaffat er plats på bodegan för att vi skulle kunna arbeta mera ostörda. Men vad vi inte visste, var att Rysslands allierade inte litade på Rysslands skyddslyst uttan hade egna kontroller för att se om ni verkligen oss. De var alltså en bit andra, det inser jag... Och de hade tydligen upptäckt mig och insett att jag var en farlig person och att upprorsrörelsen hade en god kraft i mig. Så en dag träffade jag en ryss som jag kände sedan gammalt. Han var inte en penna. Jag gav den till er så jag glömt mina pengar. Sedan fick jag höra att ni blivit sprängd i luften. Jag satte aldrig ett ögonblick pennan i samband med detta attentat.

Jag visste ju vem ni var och förstod att ni var inte på samma nivå som jag. Era förmågor anställdes i en spion i gårdskarlar. Han gick samma väg. Jag trodde fortfarande att det var någon av de ryska revolutionsmännen som hade varit framme. Den historien hängde över inte på skilda sätt ihop med min. Jag reste emellanåt i ett viktigt uppdrag till Moskva. Beställde platsbiljet och fick en plats men lämnade den därför att jag fick en bättre plats i den kupé där jag suttit förr och lifande pennan. Den guden lyckades det hela trots den lilla omvägen. Det vill säga — jag blev oskadliggjord för en tid. Hur jag lyckades smita undan era vakter? Ja, det är en lång historia som skulle bli för omständlig om jag inte var intresserad av att far var jag sedan i Konstantinopel — och sedan kom ju freden och allt var förgått... Hon tystnade.

Jag kan aldrig låta bli att tänka på Varjenka när jag ser en reservoarpenna. I den stora klockan grytt Ryssland sålde så mycket egendomligt. Tillfallig- heterna spelade en förfärlig roll än man trodde i det stora schackspelet om människoliv och nationens öden. Revolutionen var en fullig barack. Förloberna i det stora schackspelet var intelligentare, mer spännande. Och även om det inte gällde så många liv var det farligare för dem som spelade med, var sig de själva visste att de spelade eller endast var viljlosa schackpjäser.

(Copyright: Text & Bilder)

